

Може човек из пустиње, али пустиња из човека никада: одрастао на ивици Сахаре, Моамер ел Гадафи и данас је, у позним шездесетим и после пуних 40 година на челу Либије, нераздвојан од шатора и камила. Где год да путује, а државничке дужности вуку га на све крајеве света, Гадафи води са собом камилу и спава искључиво у свом шатору. Када год неко од колега политичара долази њему у посету, а често му свраћају, Гадафи га дочекује – у шатору.

Они који га боље познају кажу да му је песак Сахаре урезан и у карактер. Бенџамин Барбер, амерички политиколог који се неколико пута састајао са Гадафијем током протекле деценије, овако је описао најпознатијег пуковника на планети:

– За једног аутократу, он има изненађујуће смирен, чак филозофски темперамент. У њему првенствено видим припадника берберског племена, некога ко је проистекао из пустињске културе. Зато и јесте атипична појава међу модерним државницима. Мислим да му је та пустињска култура и дала одређену истрајност и упорност.

Шатор и камила ни изблиза нису једино што је, по западним стандардима, необично код Моамера ел Гадафија. Американце и Европљане једнако збуњује и његово име, које, према чланку објављеном 2004. у лондонском *Ивнинг стандарду*, може да се транскрибује на 37 начина! Зато га медији широм Европе и Америке врло различито потписују – једни га зову Муамар ел Гадафи, други Моамар Гадафи, трећи Моамер ел Кадафи, итд.

Најшокантнија је, ипак, његова политика. По томе како управља Либијом – у којој, узгред буди речено, већ три деценије званично носи само протоколарну титулу "Вође и лидера револуције", али у којој несумњиво има апсолутну власт – Моамер ел Гадафи померио је многе стандарде у руковођењу државом. Почео је као ватрени заговорник арапског уједињења, а затим се разочарао у Арапе, па је данас промотер јединства Африке "којој је много боље без Арапа"; био је најљући противник Америке, а данас је један од кључних савезника Вашингтона на Блиском истоку; некада није жалио пара и муниције како би помогао Палестинцима у борби против Израела, а сада за Палестинце тврди да су идиоти...

Уосталом, био је близак Београду и у доба СФРЈ, и у доба СРЈ, и док нам се држава

Моамер ел Гадафи - Државник којег је "школовала" Сахара

Пише: Миодраг Зарковић
четвртак, 30 јул 2009 00:24

звала Србија и Црна Гора, а остао нам је привржен и данас, када смо "само" Србија. Где ћете чудније од тога!

У најширим слојевима становништва наше планете Гадафи је вероватно најпознатији по телохранитељкама, односно десетинама лепотица – штавише, девица – које су ангажоване у његовом личном обезбеђењу (тврди да је жене много теже деконцентрисати него мушкарце). Међутим, његов траг у историји биће много озбиљнији од пуког пола особа које га чувају. Сахара је, од памтивека до данас, дала човечанству небројене знамените политичаре, ратнике, уметнике и мислиоце. Након свих тријумфа које је остварио и свих пораза које је претрпео, Гадафи је заслужио да стоји уз раме претходним великим "синовима пустиње".

Бунтовник одмалена

Под пуним именом Моамер Абу Минјар ел Гадафи, јунак наше приче рођен је 7. јуна 1942. године у пустињској области Сирте на северу Либије. Одрастао је у бедуинској, сељачкој породици, којој је, поред пољопривреде, главна активност била – револуција. Наиме, Моамеров отац Мухамед Абдул Салам бин Хамед бин Мухамед ел Гадафи (како ли би тек њега транскрибовали западни медији), заједно са многобројним рођацима, врло активно је учествовао у побунама против италијанских колониста који су владали Либијом све до Мусолинијеве капитулације у Другом светском рату, односно, до 1947. године, када се Италија, потписом на мировни споразум са Савезницима, званично одрекла својих колонија.

Гадафи је учествовао у великим уличним антиизраелским демонстрацијама у граду Себи, где је био на школовању. Мада још голобрад, био је међу најжешћим протестантима, па је убрзо по смиривању демонстрација и престанку Синајског рата протеран из града

Италијанска владавина Либијом била је изузетно сурова, претпоставља се да је више од трећине либијског становништва страдало у "радним камповима". Највише жртава било је међу бедуинима, од којих је, према каснијим проценама, половина платила главом италијанску окупацију – или су погинули у борбама са италијанском војском, или су умрли у заробљеништву. Моамеров отац Мухамед и један његов брат чак су и робијали због оружаних сукоба са италијанским окупационим снагама, тако да није никакво чудо што је мали Моамер, заједно са бедуинским генима, још у раном детињству покупио и револуционарне склоности.

Моамер је, ипак, одрастао у независној Либији, која је званично прогласила самосталност 24. децембра 1951. Али то никако није значило мирније одрастање. Напротив, за некога ко још у тинејџерском узрасту показује политичке амбиције, као што је био случај са Гадафијем, Блиски исток са својим непролазним кризама пружа безброј прилика за одлучно деловање.

Гадафију одлучност није недостајала. Први пут ју је јавно показао већ 1956, када је имао тек 14 лета. Те године избио је Синајски рат, односно здружени напад Француске, Велике Британије и Израела на Египат, узрокован кризом око Суецког канала. Тадашњи египатски председник Гамал Насер национализовао је Канал, што је разбеснело Британце, Французе и Израелце, који су крајем октобра отпочели војни сукоб са египатским снагама (упркос оштром противљењу администрације тадашњег председника САД Двајта Ајзенхауера, као и резолуцији УН која је гарантовала Египту право да контролише канал, али уз обавезу да дозвољава пролаз страним бродовима) – израелска војска је продрла преко Синајског полуострва и убрзо га заузела, уз снажну подршку британске и француске авијације.

То је био велики ударац за цео арапски свет, који је у Насеру видео свог лидера. Млади Гадафи био је посебно погођен, пошто је већ тада био увелико прихватио панарапске идеје Насера, који му је био идол. Гадафи је учествовао у великим уличним антиизраелским демонстрацијама у граду Себи, где је био на школовању. Мада још голобрад, био је међу најжешћим протестантима, па је убрзо по смиривању демонстрација и престанку Синајског рата протеран из града!

Тако радикалан ангажман на самом почетку пубертета био је јасан сигнал да Гадафи неће живети од привлачног изгледа – иако је у младости, међу пријатељима, био познат по надимку "Лепи" – већ од политике.

Протеривање из Себе није зауставило његово образовање, јер се пребацио у приморски

Моамер ел Гадафи - Државник којег је "школовала" Сахара

Пише: Миодраг Зарковић
четвртак, 30 јул 2009 00:24

град Мисурату где је завршио средњу школу. Тамо је наставио са револуционарним активностима, окупљајући око себе истомишљенике, тачније, противнике тадашњег краља Идриза, чији је режим био прозападно оријентисан. Гадафи је у Мисурати чак основао илегалну групу посвећену збацивању монархије.

Октобра 1963. уписао се на Војну академију у Бенгазију. Већ тада је, захваљујући урођеним лидерским способностима, успешно командовао својим људима: већину чланова његове илегалне групе наговорио је да такође упишу Војну академију. Тамо је, међу колегама питомцима, наставио да регрутује будуће саборце, па је његова група постајала све бројнија и утицајнија.

Долазак на власт

Дипломирао је на Војној академији 1965, после чега је био упућен у енглески градић Вочфилд, на додатну, једногодишњу обуку на британском војном колеџу. По повратку са Острва, постао је официр за везу Либијске војске.

Гадафи и његови следбеници су 1. септембра 1969. извели идеалан војни преврат: свргнули краља Идриза не испаливши практично ниједан метак

Свега три године војне службе и чин капетана били су му довољни да од завереничке групице младића, коју је направио током школовања, створи велики антирежимски Покрет слободних официра. Колико талента за револуцију поседује Гадафи, било је јасно не само по томе што је лично руководио целим покретом и једини знао све његове огранке, већ и по томе што власти нису имале никаква сазнања о постојању Моамерове растуће мреже сарадника и помагача.

Гадафи и његови следбеници су 1. септембра 1969. извели идеалан војни преврат: свргнули краља Идриза не испаливши практично ниједан метак! На опште одушевљење народних маса, завереници су искористили то што је краљ био на лечењу у Турској и Грчкој, а његове трупе очигледно врло неспремне за обрачун са "унутрашњим непријатељем", па су у кућни притвор ставили његовог братанца, принца Сајида Хасана, који је требало да преузме власт сутрадан, 2. септембра, за када је била заказана Идризова абдикација у корист Сајида.

Моамер ел Гадафи - Државник којег је "школовала" Сахара

Пише: Миодраг Зарковић
четвртак, 30 јул 2009 00:24

